

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 16 kap. i strafflagen (blåljussabotage)

Inledning

Justitieministeriet ber om ert utlåtande om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 16 kap. i strafflagen.

Enligt propositionen fogas till 16 kap. i strafflagen en straffbestämmelse om försvårande av polis- eller larmverksamhet. Den som förhindrar eller väsentligt försvårar polis- eller larmverksamheten genom våld eller hot om våld mot en person som hör till personalen vid polisen, räddningsverksamheten eller den prehospitala akutsjukvården eller genom att tillägna sig ett fordon eller utrustning som används i verksamheten eller genom att skada ett sådant fordon eller sådan utrustning kommer enligt förslaget att göra sig skyldig till detta brott. Den som förfar på det nämnda sättet mot den som på begäran av en person som hör till personalen vid polisen, räddningsverksamheten eller den prehospitala akutsjukvården eller med dennes samtycke bistår vid polis- eller larmverksamhet gör sig också skyldig till detta brott. Den som gör sig skyldig till brottet döms enligt förslaget till fängelse i högst fyra år, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Till kapitlet fogas dessutom en straffbestämmelse om störande av polis- eller larmverksamhet. Den föreslagna bestämmelsen ska tillämpas om försvårande av polis- eller larmverksamhet, med beaktande av att våldet eller hotet varit ringa eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet har begåtts under förmildrande omständigheter. För störande av polis- eller larmverksamhet döms också den som obehörigen allvarligt stör polis- eller larmverksamhet på något annat sätt. Den som gör sig skyldig till brottet döms enligt förslaget till böter eller fängelse i högst sex månader.

Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering "Ett starkt och engagerat Finland" ska strafflagen ändras så att straffet för våld eller hot om våld mot personal inom den prehospitala akutsjukvården motsvarar straffet för våldsamt motstånd mot tjänsteman. Dessutom kriminalisering av blåljussabotage enligt en liknande modell som i Sverige utreds och införs för att skydda de myndigheter som ansvarar för den inre säkerheten samt personalen inom den prehospitala akutsjukvården.

Våld mot ambulanspersonal har väckt diskussion i Finland under de senaste åren. I diskussionen har det framförts att det straffrättsliga skyddet för ambulanspersonal bör stärkas. I Sverige kriminaliserades år 2020 blåljussabotage. Med blåljussabotage har det i Sverige beskrivits verksamhet som riktar sig mot myndigheter inom den inre säkerheten,

såsom polisen och räddningspersonalen samt personer som utför prehospital akutsjukvård, exempelvis trakasserier eller våld som försvårar eller förhindrar skötseln av de uppgifter som anges i lagen. I samband med kriminaliseringen av blåljussabotage i Sverige omfattade straffbestämmelsen också stöld och skadegörelse som riktar sig mot fordon och utrustning som används i larmverksamheten. I Finlands strafflag (39/1889) finns ingen separat bestämmelse om blåljussabotage.

Våldsamt motstånd mot tjänsteman i 16 kap. 1 § i strafflagen förutsätter att det motstånd som avses i bestämmelsen riktas mot en tjänsteman eller en aktör som på det sätt som föreskrivs i 16 kap. 20 § i strafflagen kan jämföras med tjänsteman och att motståndet riktas mot en utövning av offentlig makt. Det straffrättsliga särskilda skydd som ges med stöd av bestämmelsen gäller uttryckligen utövning av offentlig makt som hör till kärnan i myndighetsverksamheten. Detta straffrättsliga specialskydd kompletteras av bestämmelserna om motstånd mot tjänsteman och hindrande av tjänsteman.

De bestämmelser som föreslås i propositionen förutsätter inte att uppgifterna sköts i ett tjänsteförhållande eller i en därmed jämförbar ställning eller att den åtgärd som är föremål för gärningen är förenad med utövning av offentlig makt. De föreslagna bestämmelsernas maximistraff motsvarar maximistraffen för de brott mot strafflagen som anges i 16 kap. 1–2 § i strafflagen.

Målsättningar

Målet med de föreslagna lagändringarna är att skydda en störningsfri verksamhet hos personer som arbetar inom polisverksamheten, räddningsverksamheten och prehospital akutsjukvård. Målet är att garantera ett särskilt straffrättsligt skydd för personer som arbetar inom polis- och larmverksamheten också i de fall då uppgifterna inte sköts i tjänsteförhållande eller i en därmed jämförbar ställning samt när den åtgärd som är föremål för gärningen inte är förenad med utövning av offentlig makt. Syftet med de föreslagna nya bestämmelserna är dessutom att betona klandervärdheten av gärningar som riktar sig mot samhälleligt betydelsefulla funktioner, dvs. i detta sammanhang polisens, räddningsväsendets och den prehospitala akutsjukvårdens fordon och utrustning.

Svarsanvisningar för mottagare

Vänligen lämna ett utlåtande genom att besvara den begäran om utlåtande som publicerats på adressen utlatande.fi. Utlåtandet behöver inte skickas per e-post eller post.

Remissinstanserna ombeds yttra sig om utkastet till regeringsproposition. I utlåtandet begärs att de viktigaste förslagen, genomförandealternativen, konsekvenserna, motiveringen till lagstiftningsordningen samt paragrafförslagen och motiveringen till dem granskas.

För att underlätta behandlingen av remissvaren ber justitieministeriet att utlåtandet i mån av möjlighet delas in enligt de mellanrubriker (Allmänt, Straffskalorna, Rekvisitens tydlighet, Uppnående av målen för reformen genom de föreslagna lagändringarna, Förslagets konsekvenser, Övrigt).

För att ge ett utlåtande ska man registrera sig och logga in på utlatande.fi. Närmare anvisningar om användningen av tjänsten finns på utlatande.fi under Anvisningar ->

Bruksanvisningar. Stöd för ibruktagandet av tjänsten kan begäras på adressen lausuntopalvelu.om@gov.fi. **OBS. Alla utlåtanden som lämnas in är offentliga och publiceras i tjänsten utlåtande.fi.**

Justitieministeriet betalar inte arvode för begärda eller givna utlåtanden.

Tidtabell

Utlåtandena ska lämnas in **senast onsdagen den 19.3.2025.**

Beredare

Sakkunnig Julia Höyhtyä tfn 0295150257, julia.hoyhtya@gov.fi och specialsakkunnig Annika Hoffrén tfn 0295150280, annika.hoffren@gov.fi.

Länkar:

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM049:00/2024> - Hankesivu

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM049:00/2024> - Statsrådets projektportal

Bilagor:

[Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi

[Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 16 kap. i strafflagen.pdf](#) - Utkast till regeringens proposition

Sändlista:

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Helsingin hovioikeus
Helsingin kaupunki
Helsingin kärjäoikeus
Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta, Sakari Melander
HUS-yhtymä
Ihmisoikeusliitto ry
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen yliopiston oikeustieteiden laitos
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Juridiska Föreningen i Finland rf
Juristiliitto – Juristförbundet
Korkein oikeus (varataan tilaisuus lausua)
Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunta, Minna Kimpimäki

Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeuspoliittinen yhdistys – Rättspolitiska föreningen – Demla ry
Oulun käräjäoikeus
Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto
Pirkanmaan käräjäoikeus
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Poliisihallitus
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Rikosseuraamuslaitos
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Ensihoitoalan Liitto SEHL ry
Suomen Kriminalistiyhdistys
Suomen Pelastusalan Ammattilaiset SPAL ry
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry
Suomen Sopimuspalokuntien Liitto SSPL ry
Suomen Syyttäjäyhdistys ry
Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry
Syyttäjälaitos (Valtakunnansyyttäjän toimisto)
Tehy ry
Tuomioistuinvirasto
Turun hovioikeus
Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta, Tatu Hyttinen
Vanhusasiavaltuutettu

Remissinstansens utlåtande

Ni kan skriva ert utlåtande i textfältet nedan

Hinkkanen Ville
Oikeusministeriö

Höyhtyä Julia
Oikeusministeriö